

PARAPSYKOLOGI

forskning och nyheter

Sällskapet för Parapsykologisk Forskning, SPF

Nr 46 • Mars 2009

Sällskapet för Parapsykologisk Forskning (SPF)
kallar till

ÅRSMÖTE

Torsdagen den 26 mars 2009 kl 18.00

Dagordning delas ut på plats.
Därefter föredrag **kl 19.30:**

Professorn i psykologi
vid universitetet i Reykjavik

Erlendur Haraldsson

*Levitation, direct-voices, materialization and
other physical phenomena in seances*

Om mediet Indridi Indridason på Island för 100 år sedan

Professor Haraldsson har dokumenterat de fysiska fenomen detta isländska medium åstadkom på Island för ca 100 år sedan, ett märkligt inslag i parapsykologins historia. Föredraget följer direkt efter årsmötet.

Avgift: gratis för medlemmar, övriga 100 kr
Lokal: Sal 6, Valhallavägen 148, 1 tr ner (Östermalms föreningsråd). Kaffe i en paus.

*Tidigare aviserade föredrag och diskussion
om EDA-/EEG- och fMRI-mätning vid telepati
får vänta till hösten.*

UR INNEHÅLLET:

**Gemenskap, ideologi och kultur i
den skeptiska rörelsen - hård kritik
av skeptiker** 3

**Levitation, direktröster och
materialisationer. Fenomen hos
isländskt medium för 100 år sedan** 4

Docent **Per-Anders Forstorp**
håller föredrag om

Gemenskap, ideologi och kultur i den skeptiska rörelsen

Per-Anders Forstorp, PhD, är verksam
på Skolan för datavetenskap och kommuni-
kation, KTH.

Han har bl a skrivit artikeln "Den skeptiska rörelsen som vetenskapens publika väktare", där han mycket noggrant analyserar och kritiserar den skeptiska rörelsen.

Torsdagen den 7 maj kl 19.00

Avgift: 100 kr, 50 kr för medlemmar.
Lokal: Sal 6, Valhallavägen 148, 1 tr ner (Östermalms föreningsråd). Kaffe serveras i en paus.

Besök av holländsk nära-döden- och medvetandeforskare:

Pim van Lommel är kardiolog och nu forskare om relationen hjärna-medvetande. Han har sammanställt forskningen i boken:

Endless Consciousness, A Scientific Approach to the Near-Death Experience

Föredrag:

Fredagen den 15 maj kl 19.00

Seminarium:

Lördagen den 16 maj kl 13.00–17.00

Avgift fredag: 150 kr, 100 för medlemmar

Lördag: 200 kr, 150 för medlemmar.

Lokal: Sal 6, Valhallavägen 148, 1 tr ner (Östermalms föreningsråd). Kaffe serveras i en paus.

Föredraget avslutas med en kort DVD "The day I died". På seminariet ges möjlighet till fördjupad diskussion.

John Björkhems Minnesfond stödjer arrangemaget.

Ordförande har ordet

Vårens program fortsätter

Årsmöte hålls **torsdagen den 26 mars**. Föredraget direkt efteråt blir med den isländske forskaren **Professor Erlendur Haraldsson** (sedan föregående nyhetsbrev skickades ut har vi fått möjlighet att ordna ett föredrag med honom), så föredraget och diskussionen på temat **Olika sätt att mäta psi** flyttas till hösten.

Professor Haraldsson från Reykjaviks universitet håller föredrag på temat "Levitiation, direct-voices, materilization and other physical phenomena in seances, Om mediet **Indridi Indridason** på Island för 100 år sedan". Haraldsson har annars främst ägnat sig åt fall som tyder på reinkarnation, forskning han tidigare berättat om för oss. Nu blir det i stället om ett annat spännande tema vi sällan har möjlighet att ordna föredrag om, om fysiska fenomen i seanser, fenomen som i stort sett har upphört idag. Desto mer angeläget att vi påminns om dem. Läs mer om dem på sidan 3 och mer utförligt i notis 57 på vår hemsida.

Den 7 maj kommer sedan ett nyinsatt föredrag, där **docenten Per-Anders Forstorp** från KTH (Kungliga Tekniska Högskolan) på temat "**Gemenskap, ideologi och kultur i den skeptiska rörelsen**" redogör för sin **kritik av skeptikerna**. Han har sammanfattat sin kritik i två artiklar, en på svenska *Den skeptiska rörelsen som vetenskapens väktare* (som kommer att publiceras under våren i en antologi), och en på engelska *The construction of pseudo-science: Science patrolling and knowledge policing by academic prefects and weeders*. Den svenska finns sammanfattad i notis 58 på vår hemsida och i en mycket kort sammanfattning här i nyhetsbrevet. Se också hans hemsida:

<http://www.csc.kth.se/~forstorp>.

Våren avslutas med ett besök av den holländske kardiologen och nära-döden-forskaren **Pim van Lommel**: det blir **föredrag den 15 maj och seminarium den 16 maj**. Han har nyligen kommit ut med en ny bok om denna forskning, *Endless Consciousness, A Scientific Approach to the Near-Death Experience*. Den kommer på engelska nästa år, på tyska i september i år (och på polska nästa år) och är redan bestseller i Holland, där den sålt mer än 110.000 ex på 14 månader. Vi hoppas att den också kommer på svenska. Inledningen, på nästan 40 sidor, av den engelska versionen finns på denna länk.

Om detta nyhetsbrev

Detta nyhetsbrev har samma upplägg som det föregående, och speglar delvis innehållet i den **nya hemsidan** (www.parapsykologi.se), som vi successivt förnyar under Notis-länken, med både kortare och längre artiklar.

Det stora inslaget i detta nyhetsbrev föranleds av det föredrag vi ordnar i början av maj med docent Per-

Anders Forstorp från KTH som i några långa artiklar mycket noggrant går igenom och **granskar skeptikerrörelsen**. Hans genomgång är en mycket hård kritik av skeptikerrörelsen, både internationellt och den svenska varianten, Vetenskap och Folkbildning.

Vi har också några rader om det isländska mediet, Indridi Indridisson, som åstadkom fysiska fenomen för ca 100 år sedan, ett mycket märkligt inslag i parapsykologins historia. Anledningen är att den isländske forskaren Erlendur Haraldsson besöker oss på årsmötet den 26 mars och då berättar om detta isländska medium.

Slutligen vill vi uppmärksamma **en internationell konferens** som ägde rum i höstas i Utrecht, Holland, med syfte att diskutera **framtiden för parapsykologin**. Den svenska forskaren Anneli Goulding var inbjuden och delger oss en sammanfattning av sina intryck i notis 59 på hemsidan. Utförlig rapportering från konferensen finns på www.pflyceum.org/266.html, en länk vi fått från Professor Etzel Cardeña i Lund, och detta inför hans föredrag för oss i januari.

Påminnelse om en ny service för medlemmar – föredrag direkt på hemsidan!

För alla er som inte bor i Stockholm: nu kan ni ändå lyssna och se på föredrag. På hemsidan har vi lagt in en ny länk där ni, mot lösenord ni får av kassören (som kontrollerar att ni är medlemmar), kan se och lyssna på flertalet föredrag vi ordnat under senare år. För de föredrag och seminarier som kostat lite extra utgår en mindre avgift. Om allt detta kan ni läsa i föregående nyhetsbrev.

Det blir alltså ännu en stor anledning för er att bli medlemmar.

Nästa nyhetsbrev: mitten av maj

VI ÖPPNAR EN DISKUSSION:

Vad ska det vi studerar, kallas?

Är det parapsykologi, anomalistisk psykologi, psykisk forskning? Förklara varför och delge redaktionen (goran.brusewitz@parapsykologi.se).

Från IANDS, sammanslutningen för NDU-forskning har vi fått en gratis MP3 CD från NDU-konferensen 2006, med de olika presentationerna, från 30 års forskning.

Sällskapet för Parapsykologisk Forskning, SPF

Postgiro: 35 17 57-0
 Medlemsavgift: 250:-, för pensionärer och studerande 200:-
 Ordförande: Göran Brusewitz, Diligensv 98, 13148 Nacka
 Tfn hem: 08-466 98 58, Mobil: 0708-10 35 32
 e-post: goran.brusewitz@parapsykologi.se
 Vice ordförande: Jens Tellefsen
 Kassör: Carina Landin
 Sekreterare: Edgar Müller
 Red. Nyhetsbrev: Göran Brusewitz
 Layout: Merit Müller
 Hemsida: www.parapsykologi.se
 Ansv. hemsida: Jajja Deboussard
 Tryckeri: Åsö Föreningsråds Tryckeri 08 - 644 72 10
 ISSN 1654-9961

Gemenskap, ideologi och kultur i den skeptiska rörelsen

Kritik av skeptikerrörelsen i Sverige, *Vetenskap och Folkbildning, VoF*

AV GÖRAN BRUSEWITZ

Docenten på KTH, *Per-Anders Forstorp* (Skolan för datavetenskap och kommunikation) har i några artiklar noggrant gått igenom och analyserat skeptikerrörelsen med avseende på hur de kommunicerar sitt budskap. Här följer ett mycket starkt sammandrag av hans långa artikel på svenska "Den skeptiska rörelsen som vetenskapens väktare" (som också finns i sin helhet via länk på notis 58 på vår hemsida). De inslag i texten jag tycker extra tydligt beskriver dem har jag kursiverat. Det är ganska skrämmande perspektiv Forstorp påpekar, något han också nämner på slutet.

Ett centralt objekt för Forstorps studie blir att se hur gränserna mellan god och dålig vetenskap dras upp, något VoF är så måna om, med vilka kriterier samt hur dessa används och upprätthålls i konkreta avslöjanden av "ovetenskap" eller "pseudovetenskap". De ser också sin roll som *vetenskapens publika väktare* i en tid när den goda vetenskapen och allmänhetens tilltro till denna riskerar att förläckas.

Han studerar framför allt tre möjliga betydelser av uttrycket "vetenskapens publika väktare": väktandet av vetenskapen, väktandet som en publik och offentlig verksamhet samt väktandet av publiken.

I väktandet av vetenskapen används god vetenskap som en kontrast för att kritisera det felaktiga. Det är påtagligt starka negativa egenskaper som förknippas med vetenskapens motsatser. De ingår alla i samma kategori av "pseudovetenskaplig irrationalism" och förknippas med risken för att bli sjuk, svag och utnyttjad och associeras med antidemokratiska hållningar.

Vetenskapens avvikelser beskrivs i ett dramatiskt tonläge. Det är en fråga om antingen rätt eller fel, antingen gott eller ont. Gränsdragningen är mycket skarp och tillåter inga gråzoner. Själva gränsdragningen är den centrala aktiviteten.

Det är lätt att se VoF som *en tankepolis, de som avgör och vet vad man ska tro och lita på*. Det är sannolikt ett rent sammanträffande (men ett roligt sådant!/GB), men den amerikanska föreningens tidigare förkortning, CSICOP uttolkades ofta som "psicop", alltså en sorts psi-poliser, och det var också det de ofta faktiskt var, tankepolisier. De allena avgjorde vad man skulle tro och lita på.

VoF ser sig själva som *en slags ordningsvakter* med polisiära befogenheter och, i överförd mening,

med tillgång till militära metoder. De är en del av *den vetenskapliga ordningen* men står också *utanför denna* med ett ben i folkbildningens tjänst, vilket gör dem skickade att "hjälpa" allmänheten att förstå sanningen. När de anser att vetenskapen inte på egen hand klarar av sina uppgifter som sanningssägare, gör de uttryckningar för att rädda vetenskapens anseende. Medlemmarna i VoF utgör en grupp *självutnämnda kvalitetsgranskare* som på frivilligt initiativ rycker ut till försvar för vetenskapen så snart denna uppfattas vara ifrågasatt eller hotad, närmast som en frivilligt organiserad insatsstyrka. De tar på sig en uppgift som innebär att *de t o m står över systemet för kvalitetsgranskning i vetenskapen*.

VoFs tonläge när de kritiserar och granskar är *betydligt hårdare* och tuffare än vad som annars är brukligt i konventionell vetenskap. Det är inte bara hårt, utan kan också vara *grovt, humoristiskt, sarkastiskt och raljant*.

VoF vill *publikt och offentligt* klargöra vilka former av vetande som är legitima och acceptabla. Det finns hos skeptikerna ett elitistiskt drag *eftersom de redan vet vad som är rätt*. Deras demokratiuppfattning kan sägas vara elitistisk därför att de tryggt kan agera *som granskare för offentlighetens räkning*. De dubbla rollerna gör att de kan använda okonventionella metoder och sina kritiska tonlägen.

VoF ser allmänheten som svag, oinformerad och *i starkt behov av "riktig" information*. Därför behövs VoFs råd och vägledning. Att hjälpa allmänheten med detta kan i första hand ses *som en service för demokratin*: "Allmänheten har rätt till välunderbyggd information även i dessa ämnen. Vad är fakta och vad är fantasier?" *Allmänheten exponeras, tycker VoF för information som de själva inte kan ta ställning till. De klarar inte av detta på egen hand utan behöver "hjälp"*.

Skeptikerna är en gemenskap för de som aktivt misstror andras avvikande idéer och tankegångar. *Deras självpåtagna uppdrag är att inte tro* (något som har klara paralleller med Humanisternas framfart/GB). Uppdraget är också att avslöja de troende som skojare. Skeptikernas egen tro är samtidigt misstron och förnuf-tet. Det främsta syftet är att de "pseudovetenskapliga" idéerna skall identifieras, vederläggas och bekämpas. *"Rena felaktigheter" skall påtalas liksom "miss-*

bruk” av den vetenskapliga metoden, på det att dessa irrläror systematiskt skall befrias från dess vetenskapliga anspråk.

Det som är karaktäristiskt för VoF är således inte endast att de ägnar sig åt tveksamma avgränsningar, utan snarare det fientliga, moraliserande och raljanta tonfallet, det entydiga försvaret för den etablerade (natur)vetenskapen, monopoliseringen av kunskapsinhämtningens metoder och intoleransen mot alternativa sätt att erhålla kunskap.

Skeptikernas agenda och metoder framställs ofta som ett försvar för den demokratiska vetenskapen när de i själva verket kan ses som förvarare av den form av expertvärde som ursprungligen var ett av upplysningsprojektets främsta kritiska objekt. De demokratiska anspråken, deras vilja att ställföreträdande tala för ”folkets vett”, är en position som måste analyseras med avseende på dess antaganden och utgångspunkter. Enligt Forstorps mening är det utan tvekan ett allvarligt bekymmer om skeptikernas agenda också blir den måttstock efter vilken kunskapsbildningen i dessa domäner bör bedrivas, eller om skeptikernas måttstock blir urvalskriterium för vilken undervisning som bedrivs vid universiteten. Analysen av deras hållning visar snarare att de är aggressiva elitister som uttrycker förakt för en okunnig publik alternativt medkänsla för sårbara och lättlurade individer.

Om Indridi Indridason, fysiskt medium på Island för 100 år sedan

AV GÖRAN BRUSEWITZ

Detta medium på Island i början av förra seklet åstadkom en lång rad klassiska fysiska fenomen, något som numera är ytterst sällsynt. Hans mediumskap var ovanligt dels för att han tycks ha varit den förste på Island att kunna dessa fenomen, dels för att han upptäcktes av akademiska forskare, som också hjälpte honom utveckla förmågorna.

De som upptäckte honom var det som sedermera blev the Icelandic Society for Psychical research.

Indridis förmågor blev tydliga 1905 i en grupp, som bl a experimenterade med borddans. Han prövade på automatisk skrift, sedan gav sig hans första ”kontroll” tillkänna och gjorde trans möjlig. Strax därefter kunde Indridi se figurer från ”nästa värld”, och kunde också visa detta under UKUer i trans, då det fanns ”två” av honom, sammanlänkade med en sträng.

Indridi utvecklades och kunde så småningom också åstadkomma levitation, samt ljus, ljud och lukter och dematerialisation av delar av sin kropp. En ny ”kontroll” dök upp, Konrad Gislason och identifierade sig som att han hade en relation till Indridi. Från och med

då var han Indridis huvudkontroll. Från november 1905 gällde levitationen också honom själv, och de närvarande kunde njuta av olikfärgade, självlysande ljus som rörde sig runt i rummet. Revd Haraldur Nielsson, professor i teologi var ”vaktman” och övervakade mediet så att det inte kunde förekomma något fusk, men också att förhindra att han inte skulle skadas.

Förutom fysiska fenomen ingick också klärvoajans i hans mediumskap. I november 1905 kunde han via en ”kommunikatör” återge detaljer i en brand som pågick i Köpenhamn, något som man först en månad senare kunde få bekräftat från Danmark (något annat sätt att få information fanns inte på den tiden). I en dansk tidning kunde de då konstatera att informationen var riktig. Som så ofta händer med fysiska medier kunde de närvarande ”sitters” också bevittna delvisa dematerialisationer av mediet.

Han lärde sig också att få tag på information om dem som dött. Vissa av hans påståenden följdes upp och kunde konstateras vara riktiga – men det vara några som inte stämde. Flera av hans ”kommunikatörer” kunde under denna period prata sitt eget språk, t ex danska, franska och svenska.

Han utvecklade också förmågan att åstadkomma apporter, i ett fall delar av en fågel. Det påstådda ursprunget kontrollerades och kunde bekräftas.

Under 1906 och 1907 ingick också materialisationer och kraftfull poltergeist-aktivitet i det han kunde åstadkomma.

Direkt-röster började inträffa, även om de var svåra att höra. Vid en seans började man använda en trumpet, som rörde sig i hög hastighet. Den åtföljdes av en musik-box, som vägde knappt 25 kg och leviterade upp till taket medan den spelade.

En mycket framstående forskare, Dr Hannesson (sedermera professor, välkänd för att vara skeptisk) ombads att bevittna det Indridi kunde åstadkomma. Hannesson konstaterade att ”fenomenen är otvivelaktigt verkliga”, men påpekade också med kraft den svårighet han hela tiden hade att acceptera det han såg, när han också intygade rösterna som var både nära mediet och en bit ifrån, tillsammans med trumpeterna som rörde sig i luften. Han genomförde också seanser i sitt eget hem, med direktröster, ljud, levitation och andra fenomen.

Indridis mediumskap varade under fyra år, 1905-1909. Han dog 1912, bara 29 år gammal, ett offer för nervfeber och tuberkulos. Artikeln finns i sin helhet på engelska på www.fortunecity.com/roswell/seance/78/ii.htm. Påpekas kan också att fenomenen i hög grad påminner om de som den mer kände D. D. Home sägs ha åstadkommit.

Gåvor

L.B-g, Göteborg, 100 kr, A.F-e, Växjö, 100 kr.

Hjärtligt tack!